

■ **Fires i biennals.** El món dels esdeveniments internacionals a l'entorn de l'art s'organitza entre les biennals i les fires. Artistes, crítics, inversors i galeristes de tota mena fan un *grand tour* contemporani entre inauguracions, conferències, festes i articles. Sovint, els mateixos que estan a les fires estan a les biennals, potser per això, cada cop és més difícil veure les diferències entre les unes i les altres, però hi són, les diferències, i ben gruixudes i evidents.

■ **Sense discurs.** Una fira es basa en un lloc d'intercanvi comercial. L'estructura, si fa no fa, sempre és la mateixa. Les galeries lloquen estands per buscar clients interessats en els seus artistes. Fins hi tot se'ls demanen peces de petit format, gravats o dibuixos amb l'objectiu de tenir mercaderia a preus assequibles. Res a dir, però cal saber amb què ens trobarem: apostes segures, els Miró, Picasso, Tàpies i Barceló de torn, molta obra de to menor d'artistes

emergents; darrerament, molta fotografia, una part d'art polític de fàcil digestió i alguna peça que escandalitzi mínimament per sortir als telenotícies. Potser pot semblar una frivolitat, però tan sols és l'adaptació de les galeries, algunes amb força dificultats

per tirar endavant, al mercat. Poden semblar paràmetres llunyans als creadors, però sense mercat no hi ha artistes. En tot cas, a les fires no hi ha discurs, no hi ha tesis, és un aparador per galeries, no per temes, tendències o autors.

■ **On són els límits de l'art?** D'altra banda, les anomenades biennals tenen comissaris que sovint es proposen mostrar un discurs i que escullen els artistes en funció del tema escollit i és de su-

posar que també de la seva qualitat. Aquí sovint els formats són més grans, hi ha moltes instal·lacions, peces efímeres, etcètera. A vegades es fa per països, com a Venècia, llavors cada país porta els seus autors en funció del comissari. Sovint es plantegen els límits de l'art. Només cal recordar la polèmica per la inclusió de Ferran Adrià en la darrera Documenta de Kassel, el punyent pavelló espanyol de Venècia on Santiago Sierra no deixava entrar ningú que no fos espanyol o l'actual re-

bombori amb la Biennial de São Paulo.

■ **Perill de confusió.** Sembla que tots dos models estan en crisi. Les fires perquè no es ven prou i les biennals perquè s'hi ven massa. Amb aquest panorama, al nostre país tenim petits intents de biennals com la BIACS, a Sevilla, i també hi ha una fira consolidada, Arco. Ara n'arriben d'altres com Art Madrid i Swab a Barcelona. El futur d'unes i altres està en perill, sobretot si les confonem.

Art

Claret Serrahima
Òscar Guayabero

Mercat d'art o art del mercat

La fira Arco s'ha tancat amb optimisme pel que fa a les vendes i amb descontent per part dels visitants. En aquesta edició s'han reduït els dies de visita no professional i les aglomeracions han estat constants. Tot plegat es deu a un equívoc històric. Arco és com la fira de l'automòbil, res més. Es presenten novetats, noves tendències, es fan negocis, etcètera. És per això que, lògicament, els organitzadors prioritzen els professionals. No entendre això és no entendre Arco i de passada no entendre que l'art està integrat en el que anomenem economia de mercat.

El problema és que les nostres institucions no han estat capaces de consolidar un model de biennial. Potser per això els estudiants d'art de tot el país agafen els trens nocturns i econòmics i es planten a Madrid amb l'anhel de visitar la Documenta de Kassel, i es troben amb el saló nàutic. No és pas culpa d'Arco.

Ara ja fem tard, i el pitjor que podria passar és que a algú se li acudís fer ara el que s'hauria d'haver fet fa 20 anys. Precisament estem en un moment que les biennals s'estan replantejant. El mercat, no content amb les fires, està envaint aquestes trobades. Les galeries veuen la possibilitat de col·locar els seus artistes en el mercat a partir d'encàrrecs públics per fer salons o peces per a les biennals. Alhora, la llegenda diu que les institucions públiques es passen per les biennals amb el talonari a la mà.

Ivo Mesquita, director de la 28a Biennial de São Paulo, ha escandalitzat amb la seva proposta d'una biennial buida, sense obres d'art. En realitat, el que proposa té molt

El mercantilisme és un dels perills amb què s'enfronta el món de l'art, tot i que vendre pugui ser un interès comú ■ CLARET SERRAHIMA I ÒSCAR GUAYABERO

de sentit. Per una banda ofereix un espai perquè passin coses, trobades, accions, etcètera. Per una altra, obre els arxius de la mateixa Biennial perquè artistes d'arreu treballin sobre la memòria i també perquè analitzin de manera crítica l'esdeveniment. Del nostre país hi participa, entre d'altres, Javier Peñafiel. Segons ell, São Paulo fa por a alguns galeristes perquè sense negar el mercat marca distàncies per poder repensar les biennals. El que fa és posar en quarantena el model, a veure si li baixa la febre i podem saber quina és la seva malaltia.

Necessitem una biennial permanent que esclati de tant en tant i que agiti el panorama

En aquest context, ¿què podem oferir als joves interessats per l'art? Únicament una fira, ja sigui Arco o la nova Swab. No és estrany que els seus valors siguin mercantilistes i que jutgin l'èxit professional pel preu de les peces. Ara que el Macha cerca director, que Santa Mònica està en moviment, que arrenca el projecte Fàbriques de Creació, hem de pensar en una xarxa. Tant de bo fóssim capaços de crear una mena de biennial permanent que esclatés de tant en tant. Esdeveniments que sense suposar despeses milionàries, necessàries per organitzar una

biennial de referència, agitin el panorama i cridin l'atenció a l'exterior. Es pot pensar que l'època de les biennals ha passat i potser és cert, però podem reinventar-la? Aquest és un dels reptes de la nostra cultura: reinventar formats i adaptar-los als nous temps. Necessitem espais de reflexió sobre l'art, espais per a la visualització del risc que difícilment podran veure's en una fira. Cal no caure en interessos comercials a curt termini, perquè a la llarga als mateixos galeristes els interessa que Barcelona sigui una referència en l'art d'avantguarda.